

INFORMATOR WYDZIAŁOWY

Wydział Matematyki i Informatyki UAM, ul. Umultowska 87, 61-614 Poznań

luty 2004

W dniu 23.01.2004 odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Wydziału poświęcone sprawie wystąpienia do Centralnej Komisji do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie wniosku Rady Wydziału o nadanie tytułu naukowego profesora nauk matematycznych prof. UAM dr hab. Krystynie Katulskiej z Zakładu Rachunku Prawdopodobieństwa i Statystyki Matematycznej. Rada zatwierdziła odwołanie.

★ ★ ★ ★ ★

Kapituła Medalu Władysława Orlicza na posiedzeniu w dniu 21.11.2003 postanowiła wystąpić do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z prośbą o przyjęcie medalu. Kapituła pragnęła wyrazić w ten sposób podziękowanie Panu Prezydentowi za wspieranie inicjatyw popierających matematykę polską. Prezydent Rzeczypospolitej odpowiedział pozytywnie na prośbę wyrażając zgodę na przyjęcie medalu. W związku z tym w dniu 5.03.2004 w Pałacu Prezydenckim odbędzie się uroczystość wręczenia medalu przez kapitułę poszerzoną o trzy osoby, a mianowicie prof. dra hab. Stanisława Janeczko (dyrektora Instytutu Matematycznego Polskiej Akademii Nauk), prof. dra hab. Jana Kisińskiego (przewodniczącego Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk) i prof. dra hab. Bolesława Szafirskiego (poprzedniego prezesa Polskiego Towarzystwa Matematycznego).

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 30.01.2004 odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgra Karola Właźlaka. Tytuł rozprawy brzmiał: „Geometria przestrzeni unormowanych generowanych przez operatory subliniowe”. Jej promotorem był prof. dr hab. Henryk Hudzik, a recenzentami prof. UJ dr hab. Grzegorz Lewicki (Instytut Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego) i prof. dr hab. Witold Wnuk (UAM). W wyniku obrony komisja postanowiła wystąpić do Rady Wydziału z wnioskiem o nadanie mgrowi K. Właźlakowi stopnia naukowego doktora nauk matematycznych w zakresie matematyki.

★ ★ ★ ★ ★

Na posiedzeniu w dniu 13.02.2004 Rada Wydziału nadała mgrowi K. Właźlakowi stopień naukowy doktora nauk matematycznych w zakresie matematyki.

★ ★ ★ ★ ★

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału zwolniła dra Yoichi Uetake z postępowania nostryfikacyjnego i uznała uzyskany przez niego na Uniwersytecie Tokijskim stopień naukowy doktora za równorzędny ze stopniem naukowym doktora nadawanym w Polsce.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 13.02.2004 powołała komisję w przewodzie doktorskim mgr Edyty Juskowiak, słuchaczki Studium Doktoranckiego przy naszym Wydziale, w następującym składzie: prof. dr hab. Marek Nawrocki (przewodniczący), prof. dr hab.

Ireneusz Kubiaczyk (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Maria Korcz (promotor), prof. AP dr hab. Henryk Kąkol (Akademia Pedagogiczna w Krakowie; recenzent i egzaminator), prof. dr hab. Henryk Hudzik (recenzent i egzaminator) i prof. dr hab. Roman Murawski (egzaminator z dyscypliny dodatkowej) oraz prof. dr hab. Magdalena Jaroszewska i prof. dr hab. inż. Aleksander Waszak (członkowie).

* * * * *

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału powołała komisję w przewodzie doktorskim mgr Agnieszki Figaj, słuchaczki (w trybie zaocznym) Studium Doktoranckiego przy naszym Wydziale w następującym składzie: prof. dr hab. Henryk Hudzik (przewodniczący), prof. dr hab. Michał Karoński (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Tomasz Łuczak (promotor), prof. dr hab. Andrzej Ruciński (recenzent i egzaminator), prof. AGH dr hab. Mariusz Woźniak (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie; recenzent i egzaminator) i prof. dr hab. Roman Murawski (egzaminator z dyscypliny dodatkowej) oraz prof. dr hab. Magdalena Jaroszewska i prof. dr hab. Witold Wnuk (członkowie).

* * * * *

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału powołała również komisję w przewodzie doktorskim mgra Pawła Prałata, słuchacza (w trybie zaocznym) Studium Doktoranckiego przy naszym Wydziale w następującym składzie: prof. dr hab. Mieczysław Mastyło (przewodniczący), prof. dr hab. Jerzy Jaworski (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Tomasz Łuczak (promotor), prof. dr hab. Michał Karoński (recenzent i egzaminator), prof. UW dr hab. Krzysztof Diks (Instytut Matematyki Uniwersytetu Warszawskiego; recenzent i egzaminator) i prof. dr hab. Roman Murawski (egzaminator z dyscypliny dodatkowej) oraz prof. dr hab. Wojciech Buszkowski i prof. dr hab. Maciej Wygralak (członkowie).

* * * * *

Na posiedzeniu w dniu 13.02.2004 Rada Wydziału zaopiniowała pozytywnie wniosek dra inż. Tomasza Obrębskiego z Politechniki Poznańskiej o przedłużenie zatrudnienia na naszym Wydziale na stanowisku adiunkta kontraktowego do 30.09.2004.

* * * * *

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 13.02.2004 podjęła uchwałę w sprawie dopuszczalnego okresu przerwy w studiach decydując, iż jednorazowo okres ten nie może być dłuższy niż 2 lata.

* * * * *

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału podjęła uchwałę w sprawie wdrażania zmian programów studiów na kierunkach matematyka i informatyka wprowadzonych w uchwałach z dnia 6 i 27.06.2003.

* * * * *

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 13.02.2004 odbyła się dyskusja nad projektem ustawy o szkolnictwie wyższym. Przyjęto uchwałę wyrażającą zaniepokojenie nie uwzględnianiem w pracach nad projektem ustawy głosów środowiska akademickiego oraz wzywającą Senat UAM do przeprowadzenia ogólnouniwersyteckiej dyskusji nad projek-

tem ustawy. Jednocześnie powołano komisję, której zadaniem ma być przygotowanie projektu uchwały Rady Wydziału dotyczącej konkretnych punktów projektu. W skład komisji weszli: prof. dr hab. Paweł Domański, prof. dr hab. Magdalena Jaroszewska, prof. dr hab. Jerzy Jaworski, prof. dr hab. Michał Karoński, prof. dr hab. Ireneusz Kubiaczyk, prof. dr hab. Kazimierz Świrydowicz oraz prof. dr hab. Witold Wnuk.

★ ★ ★ ★ ★

Z historii ...

200 lat temu, 12.02.1804 zmarł w Królewcu (Königsberg, obecnie Kaliningrad) Immanuel Kant (ur. 22.04.1724 w Królewcu). Po ukończeniu pietystycznego Collegium Fridericianum wstąpił w 1740 roku na uniwersytet w Królewcu, gdzie studiował fizykę, teologię i filozofię. Studia ukończył w roku 1755 (sic!). Po habilitacji (uzyskanej w tym samym roku!) zaczął wykładać na Uniwersytecie Królewieckim jako docent prywatny (Privatdozent). Dopiero w 1770 r., kiedy dzieła jego były już znane w świecie, został profesorem i otrzymał katedrę logiki i metafizyki. Wykładał do roku 1796. Przez całe życie Kant był człowiekiem słabego zdrowia — rekompensował to wiodąc życie zdyscyplinowane aż do granic pedanterii. Słabe zdrowie między innymi spowodowało też, że rzadko wyjeżdżał z rodzinnego miasta i nigdy nie opuścił granic Prus Wschodnich. To było też przyczyną odrzucenia przezeń propozycji objęcia katedr poza Królewcem (m.in. w Erlangen w 1769, w Jenie w 1770 i w Halle w 1778), choć środowisko królewieckie, w którym żył, nie dawało mu żadnej podniety. Królewiec był małym miastem kresowym, pozbawionym jakiegokolwiek życia umysłowego, oddalonym od środowisk intelektualnych Niemiec. Sam uniwersytet był uczelnią drugorzędną i dopiero dzięki Kantowi zyskał sławę i rozgłos.

Kant dokonał rewolucji w filozofii podkreślając rolę i znaczenie czynników apriorycznych w poznaniu. Wedle niego czas i przestrzeń nie istnieją realnie w świecie fizycznym, poza nami, ale są one stałymi, apriorycznymi formami naszej zmysłowości, czyli są dodawane przez nasze zmysły do odbieranych przez nas wrażeń. W konsekwencji nie możemy nigdy poznać rzeczy takimi, jakie naprawdę są, czyli nie możemy poznać rzeczy samych w sobie (Ding an sich), poznajemy jedynie zjawiska.

Ta aprioryczność czasu i przestrzeni implikuje też, że twierdzenia matematyki czystej są intuicyjnymi zdaniami syntetycznymi a priori, tzn. zdaniami rozszerzającymi naszą wiedzę, ale przy tym zdaniami niezależnymi od doświadczenia, czyli zdaniami nieempirycznymi. Matematyka czysta mówi — wedle Kanta — o przestrzeni i czasie niezależnie od materiału empirycznego, zaś matematyka stosowana odnosi się do struktury przestrzeni i czasu wraz z wypełniającym je materiałem.

Kant wyraźnie odróżniał konstrukcję obiektu i postulowanie jego istnienia. To rozróżnienie między pojęciem matematycznym, które wymaga jedynie wewnętrznej niesprzeczności, a jego konstrukcją, która zakłada już pewną strukturę przestrzeni percepcyjnej, ma zasadnicze znaczenie dla zrozumienia filozofii Kanta. W szczególności Kant nie przeczył możliwości istnienia wewnętrznie niesprzecznych systemów geometrii innych niż geometria euklidesowa. Nieuzasadnione jest zatem twierdzenie, że system Kanta został obalony wraz z powstaniem geometrii nieeuklidesowych.

Kant twierdził też, że nieskończoność aktualna jest ideą rozumu, tzn. pojęciem wewnętrznie niesprzecznym, ale niestosownym do doświadczenia zmysłowego, bo przykłady

nieskończoności nie mogą być ani zaobserwowane, ani skonstruowane.

Myśl Kanta inspirowała wielu późniejszych twórców w filozofii matematyki. W szczególności do jego koncepcji odwoływali się H. Poincaré, intuicjoniści z L.E.J. Brouwerem na czele, jak również D. Hilbert i formaliści.

R.M.

★ ★ ★ ★ ★

Wpłynął raport Państwowej Komisji Akredytacyjnej oceniający bardzo pozytywnie prowadzony przez nasz Wydział kierunek studiów informatyka.

★ ★ ★ ★ ★

Pracownicy Zakładu Arytmetycznej Geometrii Algebraicznej oraz współpracujący z Zakładem prof. dr hab. Paweł Krasoń (Instytut Matematyki Uniwersytetu Szczecińskiego) zostali zaproszeni do grantu europejskiego „Arithmetical algebraic geometry”.

★ ★ ★ ★ ★

Cytat

Jeżeli jednak obraz ten lub raczej ta naoczność formalna [tzn. czas i przestrzeń — uwaga moja, R.M.] jest istotną własnością naszej zmysłowości, za pomocą której jedynie bywają nam dane przedmioty, ta zaś zmysłowość przedstawia nie rzeczy same w sobie, lecz tylko ich zjawiska, to już bardzo łatwo daje się pojąć i jest zarazem nieodparcie dowiedzione, że wszystkie zewnętrzne przedmioty naszego świata muszą koniecznie z zupełną dokładnością zgadzać się z twierdzeniami geometrii; zmysłowość bowiem dzięki swej formie naoczności zewnętrznej (przestrzeni), którą zajmuje się geometria, sprawia dopiero, że owe przedmioty jako same tylko zjawiska stają się możliwe. [. . .] ponieważ przestrzeń, jak ją sobie myśli geometra, jest całkiem dokładnie formą zmysłowej naoczności, którą znajdujemy w nas samych a priori i która zawiera w sobie podstawę możliwości wszystkich zjawisk zewnętrznych (co do ich formy), przeto zjawiska muszą koniecznie i jak najściślej zgadzać się z twierdzeniami geometry, które on wyprowadza nie z jakiegoś zmysłowego pojęcia, lecz z podmiotowej podstawy wszystkich zjawisk zewnętrznych, mianowicie z samej zmysłowości.

I. Kant, *Prolegomena do wszelkiej przyszłej metafizyki,*
która będzie mogła wystąpić jako nauka, 1783

★ ★ ★ ★ ★

Gościem Zakładu Matematyki Dyskretnej był w dniach 24–30.01.2004 prof. Michael Ferrara (Atlanta, USA).

★ ★ ★ ★ ★

W dniach 27–30.01.2004 gościem Zakładu Matematyki Dyskretnej był też prof. Florian Pfender (Berlin, Niemcy).

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Wacław Marzantowicz przebywać będzie w dniach 1.02–31.03.2004 na Uniwersytecie w Barcelonie (Hiszpania), gdzie będzie prowadził badania naukowe.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Tomasz Kubiak przebywał w dniach 3–7.02.2004 w Linzu (Austria), gdzie brał udział w *25th Linz Seminar on Fuzzy Set Theory*.

★ ★ ★ ★ ★

Prof. dr hab. Grzegorz Banaszak przebywać będzie w dniach 1.02–31.05.2004 w Instytucie Maxa Plancka w Bonn (Niemcy), gdzie będzie prowadził badania naukowe.

★ ★ ★ ★ ★

Notatka

**TEORIA OPERATORÓW — WARSZTATY DLA STUDENTÓW
W KRAKOWIE**

W dniach od 22 do 28 września 2003 r. odbyły się w Krakowie kolejne, szóste już Ogólnopolskie Warsztaty dla Młodych Matematyków. Jak zwykle, zostały one zorganizowane przez kolegów z Koła Matematyków Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego im. prof. Stanisława Zaremby. Edycja ta została zatytułowana „Teoria Operatorów”, zaś nad Warsztatami czuwali pracownicy Katedry Analizy Funkcjonalnej – w szczególności prof. dr hab. Franciszek Hugon Szafraniec, prof. dr hab. Jan Stochel i dr hab. Marek Kosiek. Po raz kolejny zatem okazało się, że uczestnicy Warsztatów będą uczyć się szeroko rozumianej analizy matematycznej.

Tym razem liczba uczestników sięgnęła ponad stu czterdziestu, przy czym ponownie Uniwersytet im. Adam Mickiewicza był licznie reprezentowany – było nas kilkunastu studentów i doktorantów. Znowu dopisali uczestnicy z zagranicy – tym razem oprócz (tradycyjnie) uczestników z Włoch i Ukrainy byli obecni goście m.in. z Grecji i Czech.

Podczas Warsztatów wygłoszono ok. 30 referatów, na ogół czterdziestopięciominutowych; innowacją w stosunku do poprzedniego roku były krótsze, półgodzinne prezentacje. Zgodnie z sugestią sprzed roku Warsztaty, jako impreza coraz bardziej międzynarodowa, stały się bardziej anglojęzyczne: około dwie trzecie referatów zostało wygłoszonych w tym języku. Ponieważ jednak nie wszyscy uczestnicy władali językiem Szekspira, referaty przygotowane w formie dwujęzycznej – np. wykład po polsku ilustrowany foliami przygotowanymi po angielsku – okazały się chyba najlepszym pomysłem. Oczywiście nie zabrakło atrakcji mniej związanych z matematyką: Warsztaty w Krakowie nie mogłyby się obyć bez zwiedzania tego pięknego miasta, zaś uczestnicy nie mogliby się poznać na wykładach tak dobrze jak w czasie ogniska (nieco wprawdzie przygaszonego przez deszcz).

Jak poprzednim razem, tak i teraz dreszczyk emocji wzbudziło (tajne) głosowanie mające wyłonić referaty cieszące się największym powodzeniem. Miejsca na podium przypadły

kol. Piotrowi Budzyńskiemu z UJ (referat „Rozkład operatorów odwracalnych na iloczyn pierwiastków z identyczności”), mgr. Mariuszowi Piotrowskiemu, występującemu w barwach Uniwersytetu w Jenie („Transformacje Fouriera o wartościach wektorowych oraz operatory o typie Fouriera”) oraz niżej podpisanemu („Punkty stałe operatorów w przestrzeniach hiperwypukłych”).

Na zakończenie Warsztatów miała miejsce niespodzianka (zaskakująca również dla organizatorów): koledzy z Warszawy przedstawili krótki odczyt o charakterze parodystycznym, przypominając liczne zabawne sytuacje, jakie miały miejsce podczas konferencji. Wreszcie nadszedł czas pożegnań; prezentacja podsumowująca imprezę serią zdjęć – zarówno z sali wykładowej, jak i spoza niej – oraz informacji statystycznych potwierdzających tezę o ciągłym rozwoju Warsztatów, z dumą przedstawiona przez krakowiaków, została (ku zadowoleniu sali) pokazana aż dwukrotnie.

Nie pierwszy raz mieliśmy okazję przekonać się o talentach organizacyjnych członków Koła Matematyków Studentów UJ. Niestety, ponownie okazało się, że szeroka tematyka, choć daje okazję do wygłoszenia i wysłuchania wielu ciekawych wykładów poszerzających matematyczne horyzonty słuchaczy, niekoniecznie przekłada się na poziom tych ostatnich odpowiadający możliwościom przeciętnego uczestnika. Miejmy nadzieję, że za rok nie tylko organizatorzy dadzą kolejny dowód swego profesjonalizmu, ale i referenci wezmą pod uwagę zakres wiedzy matematycznej swych potencjalnych słuchaczy – bądź co bądź w większości studentów, i to nie tylko ostatnich lat studiów. Wówczas z pewnością będzie można wróżyć Warsztatom coraz większe powodzenie.

Marcin Borkowski

Opracowanie Informatora: Roman Murawski (rmur@amu.edu.pl)

<http://www.wmid.amu.edu.pl>